

Olsztyn, dnia 24 maja 2017 r.

Pani
Anna Skass
Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy
w Giżycku

Wystąpienie pokontrolne

Kontrolę przeprowadzono w Powiatowym Urzędzie Pracy w Giżycku, ul. Gdańska 11,
11-500 Giżycko, Regon: 510941860, NIP: 845-17-11-664.

Miejsce kontroli: siedziba jednostki kontrolowanej.

W okresie objętym kontrolą oraz w okresie prowadzenia kontroli stanowiska pełnili:

- Pani Anna Skass, powołana na stanowisko Dyrektora Powiatowego Urzędu Pracy w Giżycku z dniem 1 września 2005 r.;
- Pani Beata Kraszyńska, pełniąca funkcję Zastępcy Dyrektora Powiatowego Urzędu Pracy w Giżycku od dnia 1 kwietnia 2006 r.

[Dowód: akta kontroli str. 1]

Kontrolę przeprowadził zespół pracowników Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, w składzie:

- Pani Sylwia Kujawa, inspektor wojewódzki, legitymacja służbowa 10/2015, wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, przewodniczący zespołu kontrolującego,
- Pani Marta Piątek, kierownik Oddziału Pracy, legitymacja służbowa 12/2016, wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, członek zespołu kontrolującego,

na podstawie upoważnienia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego, nr FK-VI.0030.282.2017 z dnia 5 kwietnia 2017 r.

[Dowód: akta kontroli str. 2]

Termin kontroli: 10-11 kwietnia 2017 r.

Kontrola została odnotowana w książce kontroli jednostki kontrolowanej pod pozycją nr 4/2017.

Zakres objęty kontrolą: Zadania związane przyznawaniem bonów na zasiedlenie oraz przestrzeganie zasad i trybu wydatkowania środków Funduszu Pracy na ten cel.

Okres objęty kontrolą: od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2016 r.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 10 ust. 1 pkt 3 oraz art. 111 - 115 ustawy z dnia 20 kwietnia o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jedn. Dz. U. z 2016 r., poz. 645 ze zm.).

Ilekość w wystąpieniu pokontrolnym jest mowa o:

- ustawie – oznacza to ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jedn. Dz. U. z 2016 r., poz. 645 ze zm.);
- MRPiPS – oznacza to Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej;
- PUP – oznacza to Powiatowy Urząd Pracy w Giżycku;
- FP – oznacza to Fundusz Pracy;
- Starościę – oznacza to Starostę Giżyckiego;
- Dyrektorze – oznacza to Dyrektora Powiatowego Urzędu Pracy w Giżycku;
- Zastępcy Dyrektora – oznacza to Zastępcę Dyrektora Powiatowego Urzędu Pracy w Giżycku;
- Regulaminie – oznacza to Regulamin Organizacyjny Powiatowego Urzędu Pracy w Giżycku.

Przepisy prawa obowiązujące w okresie objętym kontrolą w zakresie realizacji zadań związanych z przyznawaniem bonów na zasiedlenie oraz przestrzeganiem zasad i trybu wydatkowania środków Funduszu Pracy na ten cel, to:

- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jedn. Dz. U. z 2016 r., poz. 645 ze zm.);
- ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (tekst jedn. Dz. U. z 2011 r. nr 233, poz. 1381);
- rozporządzenie Komisji (UE) Nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis (Dz. Urz. UE L 352 z 24.12.2013, str. 1);

- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 19 grudnia 2014 r. w sprawie zaniechania poboru podatku dochodowego od osób fizycznych od niektórych dochodów (przychodów) podatników podatku dochodowego od osób fizycznych. (Dz.U. 2014 poz. 1931).

**Na podstawie ustaleń kontroli działalność kontrolowanej jednostki
ocenia się pozytywnie.**

Zasadniczym celem kontroli było zbadanie, czy działania PUP w przedmiocie przyznawania bonów na zasiedlenie są zgodne z obowiązującymi przepisami prawa. Kontrolujący ustalili również prawidłowość wydatkowania środków Funduszu Pracy na objęte kontrolą zadania, terminowość wykonywanych czynności oraz stopień wydajności i operatywności zarządzania środkami FP, zgodnie z zasadą uzyskiwania najlepszych efektów przy możliwie najmniejszych nakładach. Sprawdzone również zgodność danych przedstawionych kontrolującym z realizacji ww. zadań w kontrolowanym okresie z obowiązującą sprawozdawczością – sprawozdania MPiPS-02 o przychodach i wydatkach FP.

W oparciu o powyższe dokumenty przedstawione przez PUP oraz informacje udzielone przez Dyrektora, kontrolujący zweryfikowali proces przyznawania bonów na zasiedlenie oraz przestrzegania zasad i trybu wydatkowania środków Funduszu Pracy na ten cel, który miał miejsce w okresie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia 31 grudnia 2016 r.

W kontrolowanym okresie PUP funkcjonował na podstawie Regulaminu Organizacyjnego, stanowiącego załącznik do Uchwały Nr 40.2015 Zarządu Powiatu Giżyckiego z dnia 20 kwietnia 2015 r. Zgodnie z § 16 ust. 2 pkt 17 Regulaminu za realizację kontrolowanego zadania w PUP odpowiedzialny był Dział Instrumentów Rynku Pracy.

[Dowód: akta kontroli str. 1]

W 2016 r. w PUP łączna kwota środków FP na realizację zadań na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej wyniosła po zmianach **5 792 000,00 zł.**

Na przyznawanie bonów na zatrudnienie w 2016 r. zaplanowano i wydatkowano z Funduszu Pracy kwotę **78 000,00 zł.**

Kontrolujący sprawdzili zgodność przedstawionych danych dotyczących wydatkowania

kwoty przeznaczonej na przyznawanie bonu na zasiedlenie z obowiązującą sprawozdawczością – sprawozdaniem MPiPS-02 o przychodach i wydatkach Funduszu Pracy za miesiąc grudzień roku 2016. Ustalono, że są one zgodne z danymi przedstawionymi przez PUP.

[Dowód: akta kontroli str. 3-24]

Podstawę realizacji kontrolowanego zadania stanowi art. 66n ustawy. PUP wprowadził także Zarządzeniem Dyrektora Nr 5 z dnia 21 stycznia 2016 r. dokument pn. „Regulamin w sprawie przyznawania bonów na zasiedlenie dla bezrobotnych do 30 roku życia”, który określał zasady przyznawania i realizowania bonów na zasiedlenie. Następnie Zarządzeniem Nr 7 z dnia 10 lutego 2016 r. wprowadzono dokument pn. „Regulamin w sprawie przyznawania bonów na zasiedlenie dla bezrobotnych do 30 roku życia” oraz wskazano, że traci moc Zarządzenie Nr 5 z dnia 21 stycznia 2016 r.

[Dowód: akta kontroli str. 25-37]

W 2016 r. PUP przyznał 14 osobom bezrobotnym bony na zasiedlenie. Wszystkie osoby, którym przyznano bon zostały do dnia 31 grudnia 2016 r. rozliczone z przyznanego bonu, zaś 1 osoba zwróciła kwotę przyznanego bonu w całości. Dodatkowo 4 wnioski złożone w 2016 r. zostało rozpatrzonych negatywnie.

Kontrolujący sprawdzili zgodność przedstawionych danych dotyczących liczby osób, którym przyznano bony na zasiedlenie z danymi zamieszczonymi w sprawozdaniu MPiPS-02 za grudzień 2016 r.. Ustalono, że powyższe dane są ze sobą zgodne.

[Dowód: akta kontroli str. 4-6, 38]

W trakcie kontroli zweryfikowano 50% losowo wybranych wniosków osób bezrobotnych w sprawie przyznania bonu na zasiedlenie, które zostały rozpatrzone pozytywnie, tj. 7 wniosków, na podstawie których zawarto umowy w sprawie przyznania bonu na zasiedlenie o następujących numerach: RP-6193/2/AM/2016, RP-6193/5/AM/2016, RP-6193/4/AM/2016, RP-6193/10/EF/2016, RP-6193/13/EF/2016, RP-6193/15/EF/2016, RP-6193/16/EF/2016.

Pełna lista rozpatrzonych pozytywnie wniosków o przyznanie bonu na zasiedlenie złożonych w 2016 r., ze wskazaniem imienia i nazwiska bezrobotnego, daty złożenia i rozpatrzenia wniosku, daty podpisania umowy w sprawie przyznania bonu na zasiedlenie oraz daty i kwoty przekazania środków przyznaných w ramach bonu na zasiedlenie, została ujęta w formie tabelarycznej i stanowi załącznik do niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Podstawę realizacji kontrolowanego zadania stanowił art. 66n ustawy. Zgodnie z ust. 1 tego artykułu na wniosek bezrobotnego do 30 roku życia starosta, na podstawie umowy, może przyznać bon na zasiedlenie w związku z podjęciem przez niego poza miejscem dotychczasowego zamieszkania zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej, jeżeli:

1. z tytułu ich wykonywania będzie osiągał wynagrodzenie lub przychód w wysokości co najmniej minimalnego wynagrodzenia za pracę brutto miesięcznie oraz będzie podlegał ubezpieczeniom społecznym;
2. odległość od miejsca dotychczasowego zamieszkania do miejscowości, w której bezrobotny zamieszka w związku z podjęciem zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej wynosi co najmniej 80 km lub czas dojazdu do tej miejscowości i powrotu do miejsca dotychczasowego zamieszkania środkami transportu zbiorowego przekracza łącznie co najmniej 3 godziny dziennie;
3. będzie pozostawał w zatrudnieniu, wykonywał inną pracę zarobkową lub będzie prowadził działalność gospodarczą przez okres co najmniej 6 miesięcy.

Kontrolujący ustalili, że wnioski o przyznanie bonu na zasiedlenie były składane przez osoby bezrobotne na obowiązującym w PUP formularzu dokumentu pn. „Wniosek o przyznanie bonu na zasiedlenie dla osoby bezrobotnej do 30 roku życia”, który zawierał:

- dane osoby dotyczące wnioskodawcy (imię i nazwisko; serię i numer dowodu osobistego, PESEL, adres zamieszkania, adres zamieszkania w związku z podjęciem zatrudnienia/wykonywania innej pracy zarobkowej/prowadzenia działalności gospodarczej, nr telefonu, adres e-mail, nr konta bankowego),
- miejscowość zamieszkania w związku z podjęciem: zatrudnienia/ wykonywania innej pracy zarobkowej/ prowadzenia działalności gospodarczej oraz odległość tej miejscowości od dotychczasowego miejsca zamieszkania,
- przewidywane miesięczne wynagrodzenie lub przychód,
- koszty zamieszkania, jakie zostaną poniesione przez wnioskodawcę.

Dodatkowo bezrobotny składał oświadczenie, w którym oświadczał, że:

- w ramach bonu na zasiedlenie zamierza podjąć zatrudnienie/inna pracę zarobkową/działalność gospodarczą (właściwe należało zakreślić);
- prowadził/nie prowadził lub zawiesił/nie zawiesił (właściwe należało zakreślić) w okresie

6 miesięcy poprzedzających dzień złożenia wniosku działalności gospodarczej - ten punkt wnioskodawca wypełniał w przypadku, kiedy zamierzał w ramach bonu na zasiedlenie rozpocząć lub odwieść działalność gospodarczą;

- był/nie był zatrudniony lub wykonywał/nie wykonywał (właściwie należało zakreślić) w okresie 6 miesięcy poprzedzających dzień złożenia wniosku innej pracy zarobkowej u pracodawcy, u którego zamierza podjąć zatrudnienie, inną pracę zarobkową po otrzymaniu bonu na zasiedlenie po otrzymaniu bonu na zasiedlenie.

Wniosek zawierał również rubrykę, w którym osoba ubiegająca się o przyznanie bonu na zasiedlenie przedstawiała zabezpieczenie ewentualnych roszczeń PUP z tytułu przyznania bonu na zasiedlenie poprzez wskazanie poręczyciela i jego średniego miesięcznego dochodu netto z 3 ostatnich miesięcy.

Do druku wniosku bezrobotny dołączał następujące dokumenty:

- oświadczenie poręczyciela,
- zgodę współmałżonka poręczyciela na dokonanie poręczenia,
- zgodę współmałżonka wnioskodawcy.

[Dowód: akta kontroli str. 40-44]

Kontrolujący zwrócili uwagę, że w dokumencie pn. „Regulamin w sprawie przyznawania bonów na zasiedlenie dla bezrobotnych do 30 roku życia”, w rozdziale IV § 6 – regulaminie wprowadzonym Zarządzeniem nr 5, zaś rozdziale IV § 7 – regulaminie wprowadzonym Zarządzeniem nr 7, zawarto zobowiązanie osoby bezrobotnej wnioskującej o bon na zasiedlenie do przedstawienia zabezpieczenia środków otrzymanych w ramach bonu, na wypadek niewywiązania się z warunków umowy, w formie weksla z poręczeniem wekslowym złożonym przez jednego poręczyciela.

Regulamin określa, że poręczycielem może być osoba, która:

- jest pełnoletnia;
- pozostaje w stosunku z pracodawcą nie będącym w stanie likwidacji lub upadłości, zatrudniona na czas nieokreślony lub określony (minimum 2 lata od dnia złożenia wniosku), nie będąca w okresie wypowiedzenia, wobec której nie są ustanowione zajęcia sądowe lub administracyjne;
- prowadzi działalność gospodarczą, która to działalność nie jest w stanie likwidacji lub upadłości, nie zalega z opłacaniem składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne, FP, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz Fundusz Emerytur

Pomostowych, nie zalega z opłatami z tytułu zobowiązań podatkowych;

- otrzymuje stały dochód z nabycia prawa do renty lub emerytury;
- uzyskuje inne dochody;
- osiąga średni dochód netto z ostatnich 3 miesięcy w kwocie co najmniej 1 500, 00 zł netto;
- nie jest współmałżonkiem wnioskodawcy pozostającym z nim w małżeńskiej wspólnocie majątkowej;
- nie prowadzi działalności gospodarczej, w ramach której rozlicza się z podatku dochodowego w formie karty podatkowej.

Poręczyciel jest zobowiązany do złożenia oświadczenia o uzyskiwanych dochodach wraz ze wskazaniem źródła i kwoty dochodu oraz aktualnych zobowiązania finansowych z określeniem wysokości miesięcznej spłaty zadłużenia.

Przy tej formie zabezpieczenia wymagana jest zgoda współmałżonka osoby poręczającej oraz zgoda współmałżonka właściciela podmiotu na zaciągnięcie zobowiązań wynikających z umowy. Zgoda ta zostaje wyrażona na piśmie w obecności pracownika PUP.

[Dowód: akta kontroli str. 29, 36-37]

W związku z tym, że przepisy ustawy nie przewidują obowiązku przedstawiania przez osoby bezrobotne zabezpieczenia środków otrzymanych w ramach bonu, zwrócono się do kierownika jednostki kontrolowanej z prośbą o złożenie wyjaśnień w tym zakresie.

Z wyjaśnień Dyrektora wynika, że „Przyjęcie poręczenia jako zabezpieczenia ewentualnych wierzytelności, służy w przypadku podpisywania umowy z osobą fizyczną, minimalizacji kosztów i zwiększeniu prawdopodobieństwa odzyskania należnego zadłużenia. W ocenie Urzędu, wypłacenie bez zabezpieczenia bonu na zasiedlenie w wysokości 200% przeciętnego wynagrodzenia osobie bezrobotnej w wieku do 30 roku życia, która po otrzymaniu środków, zmienia miejsce zamieszkania, w sytuacji gdy weryfikacja wywiązania się z warunków zawartej umowy następuje po 8 miesiącach, wiąże się z ryzykiem nieskutecznego postępowania. Zgodnie z ustawą o finansach publicznych Urząd zobligowany jest do racjonalnego i efektywnego wydatkowania środków publicznych oraz skutecznego dochodzenia wierzytelności. Dochodzenie należności od osoby, która nie pracuje, przebywa poza miejscem zameldowania oraz prawdopodobnie nie posiada majątku, w przypadku dobrowolnej spłaty, jest w naszej ocenie, z góry skazane na niepowodzenie. Instytucja poręczenia została wprowadzona do umowy na mocy przepisów kodeksu cywilnego. Zawierając umowę Urząd może określić warunki wypłaty środków oraz ich zwrotu. Ponadto uważamy, że wprowadzając zabezpieczenie w postaci poręczenia tylko jednej osoby, Urząd nie ogranicza klientom dostępu do tej formy. Nie zauważyliśmy trudności z uzyskaniem oczekiwanego zabezpieczenia oraz Urząd nie odmówił przyznania bonu osobie z powodu braku poręczeń”.

[Dowód: akta kontroli str. 45-48]

Mając na względzie, że ustanowione zabezpieczenia nie były nadmiernie uciążliwe dla osób ubiegających się o przyznanie bonu na zasiedlenie, nie wymagały podjęcia jakichś nadzwyczajnych przedsięwzięć czy też zaangażowania dodatkowych środków finansowych, a jednocześnie stanowiły niewątpliwą ochronę środków publicznych na wypadek ewentualnych roszczeń PUP, kontrolujący uwzględnili powyższe wyjaśnienia.

Kontrolujący stwierdzili, że we wszystkich poddanych analizie dokumentach wnioski o przyznanie bonu na zasiedlenie składane były przez uprawnione osoby bezrobotne, a więc osoby do 30 roku życia, dla których ustalono I lub II profil pomocy. Zgodnie z § 3 ust. 2 lit. „b” „Regulaminu w sprawie przyznawania bonów na zasiedlenie dla bezrobotnych do 30 roku życia” przyznanie bonu stażowego następuje na podstawie Indywidualnego Planu Działania.

[Dowód: akta kontroli str. 57-59]

Każdy wniosek podlegał ocenie pod względem formalnym, jak również merytorycznym (opiniowany przez Dział Pośrednictwa Pracy – doradcę klienta indywidualnego, oraz Dział Instrumentów Rynku Pracy). Ostateczną decyzję o sposobie rozpatrzenia wniosku podejmował Dyrektor. W terminie do 30 dni od daty złożenia wniosku, wnioskodawca był pisemnie informowany o sposobie jego rozpatrzenia.

[Dowód: akta kontroli str. 42]

Po pozytywnym rozpatrzeniu wniosku, bezrobotny zawierał umowę ze Starostą, w imieniu którego działał Dyrektor, której przedmiotem było udzielenie pomocy finansowej w formie bonu na zasiedlenie w związku z podjęciem zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej. W umowie zostały zawarte warunki określone w art. 66n ust. 1 ustawy, których spełnienie leżało po stronie osoby bezrobotnej, tj. osiągnięcie wynagrodzenia lub przychodu w wysokości co najmniej minimalnego wynagrodzenia za pracę brutto miesięcznie oraz podleganie ubezpieczeniom społecznym, odpowiednia odległość (co najmniej 80 km) miejscowości, w której bezrobotny zamierza podjąć zatrudnienie, inną pracę zarobkową lub działalność gospodarczą lub czas dojazdu (co najmniej 3 godziny dziennie) do tej miejscowości i powrotu do miejsca dotychczasowego zamieszkania środkami transportu zbiorowego, pozostawanie w zatrudnieniu, wykonywanie innej pracy zarobkowej lub prowadzenie działalności

gospodarczej przez wskazany okres co najmniej 6 miesięcy.

W umowie wskazywano również termin otrzymania bonu, który określony był na dzień podpisania umowy oraz sposób wypłaty środków poprzez wpłatę na wskazany rachunek bankowy, a także wysokość środków, jakie zostaną przyznane bezrobotnemu w ramach bonu, których maksymalna wysokość, zgodnie z art. 66n ust. 2 ustawy nie przekraczała 200 % przeciętnego wynagrodzenia za pracę oraz termin przekazania tych środków – do 14 dni od dnia podpisania umowy.

[Dowód: akta kontroli str. 60-61]

Kontrolujący zauważyli, że we wszystkich kontrolowanych umowach kwota przyznanego bonu na zasiedlenie wynosiła 6 000,00 zł oraz określono, że środki te przekazywane będą na rachunek bezrobotnego w terminie do 14 dni od dnia podpisania umowy. Zgodnie zaś z art. 66n ust. 2 ustawy środki FP przyznane w ramach bonu na zasiedlenie mogą zostać przyznane w wysokości nie wyższej niż 200% przeciętnego wynagrodzenia za pracę. Z kolei na podstawie art. 66n ust. 3 ustawy na bezrobotnym od dnia otrzymania bonu na zasiedlenie ciąży pewne obowiązki, z których niewywiązanie się zagrożone jest obowiązkiem zwrotu przyznanego środków. Zatem termin wypłaty środków powinien nastąpić niezwłocznie po dacie otrzymania przez bezrobotnego bonu na zasiedlenie, gdyż „dzień otrzymania bonu” wyznacza rozpoczęcie okresu, w którym bezrobotny jest obowiązany do podjęcia określonych czynności.

Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora „Termin 14 dni na przekazanie środków Urząd wprowadził mając na uwadze różne nieprzewidziane okoliczności np. brak możliwości realizacji przelewu w przypadku podpisania umowy po godz. 13 (przelewy do banku realizowane są do godz. 13:30), nieobecność osób odpowiedzialnych mających uprawnienia do realizacji dyspozycji finansowych lub inne specyficzne sytuacje leżące po stronie osób bezrobotnych (brak dyspozycyjności poręczyciela, nieposiadanie rachunku bankowego). Analizując 14 podpisanych umów- 9 osobom wypłacono środki w dniu podpisania umowy i otrzymania bonu, natomiast 4 osobom Urząd wypłacił środki w późniejszym terminie, jednakże nie dłuższym niż 7 dni.

W 2016 r. na przyznanie bonu na zasiedlenie Urząd przeznaczył kwotę 78.000,00 zł. Urząd założył udzielenie bonu na zasiedlenie 13 osobom. Z uwagi na ograniczone środki Funduszu Pracy, Urząd zmniejszył przysługującą kwotę (200% przeciętnego wynagrodzenia za pracę) do kwoty 6.000,00 zł. Powyższa propozycja została przedstawiona w formie slajdów Powiatowej Radzie Zatrudnienia w Giżycku 17.02.2016 r., która została zaopiniowana pozytywnie”.

[Dowód: akta kontroli str. 48-60]

Mając na względzie, że kwota przyznanego środków w ramach bonu na zasiedlenie była

w większości przypadków przekazywana niezwłocznie po otrzymaniu bonu oraz nie przekraczała 200 % przeciętnego wynagrodzenia za pracę, zaś niższe kwoty wynikały z ograniczonych środków przeznaczonych na ten cel, kontrolujący uwzględnili powyższe wyjaśnienia.

Jednym z elementów zawartych w umowie było zabezpieczenie prawne przyznanych środków – wesel własny (in blanco) z deklaracją wekslową, które stanowiły integralną część umowy. Przepisy ustawy wprawdzie nie przewidują obowiązku przedstawiania przez osoby bezrobotne zabezpieczenia środków otrzymanych w ramach bonu, jednakże Dyrektor złożył na tę okoliczność wyjaśnienia, o czym pisano wcześniej w niniejszym wystąpieniu, zaś wyjaśnienia te zostały uwzględnione przez kontrolujących.

[Dowód: akta kontroli str. 46-47, 64, 66-67]

W umowie zawarto także obowiązki wynikające z art. 66n ust. 3 ustawy, jakie spoczywają na bezrobotnym po otrzymaniu bonu na zasiedlenie, tj.:

- dostarczenie do 30 dni od dnia otrzymania bonu na zasiedlenie dokumentu potwierdzającego podjęcie zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej oraz oświadczenia o spełnianiu warunku, o którym mowa w art. 66n ust. 1 pkt 2 ustawy;
- przedstawienie w terminie do 7 dni od dnia utraty zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub zaprzestania wykonywania działalności gospodarczej oświadczenia o ich utracie/zaprzestaniu wykonywania (analogicznie w sytuacji ponownego podjęcia zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej) wraz z oświadczeniem o spełnianiu warunku, o którym mowa w art. 66n ust. 1 pkt 2 ustawy;
- udokumentowanie w terminie do 8 miesięcy od dnia otrzymania bonu na zasiedlenie okresu 6 miesięcy pozostawania w zatrudnieniu, wykonywania innej pracy zarobkowej lub prowadzenia działalności gospodarczej.

Określono przy tym, że wszelkie dokumenty i oświadczenia mogą być przekazywane za pośrednictwem operatora pocztowego w rozumieniu przepisów o prawie pocztowym lub w postaci elektronicznej na elektroniczną skrzynkę podawczą, tym samym treść umowy odpowiadała wymogom zawartym w art. 66n ust. 4 ustawy. Dodatkowo dokumentami potwierdzającymi pozostawanie w zatrudnieniu, wykonywanie innej pracy zarobkowej lub prowadzenie działalności gospodarczej przez okres 6 miesięcy od dnia otrzymania bonu były: zaświadczenie pracodawcy

o zatrudnieniu z adnotacją o wysokości osiąganego wynagrodzenia brutto w poszczególnych miesiącach oraz o odprowadzaniu składek na ubezpieczenie społeczne (w przypadku zatrudnienia), zaświadczenie pracodawcy o podjęciu innej pracy zarobkowej z adnotacją o wysokości osiąganego wynagrodzenia brutto w poszczególnych miesiącach oraz odprowadzaniu składek na ubezpieczenie społeczne (w przypadku wykonywania innej pracy zarobkowej), zaświadczenie z ZUS o okresie podlegania ubezpieczeniom społecznemu i zdrowotnemu z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej i o wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne oraz oświadczenie o wysokości przychodu z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej (w przypadku podjęcia działalności gospodarczej).

W umowie wskazano także konsekwencje niewywiązywania się z obowiązków związanych z przyznaniem bonu na zasiedlenie. Zgodnie z art. 66n ust. 5 kwota bonu na zasiedlenie podlegała zwrotowi w całości w terminie 30 dni od dnia doręczenia wezwania starosty, jeżeli bezrobotny nie spełnił warunków, o których mowa w art. 66n ust. 3 pkt 1 i 2 ustawy, zaś proporcjonalnie (do udokumentowanego okresu pozostawania w zatrudnieniu, wykonywania innej pracy zarobkowej lub prowadzenia działalności gospodarczej) w terminie 30 dni od dnia doręczenia wezwania starosty, jeżeli bezrobotny nie spełni warunku, o którym mowa w art. 66n ust. 3 pkt 3 ustawy.

W umowie zawarto również zapis, zgodnie z którym bezrobotny nie ma obowiązku przedstawiania dokumentów potwierdzających wydatkowanie przyznanej pomocy finansowej w formie bonu na zasiedlenie.

W § 4 umowa określano również, jaki okres nie jest wliczany do 8 miesięcy od dnia otrzymania bonu na zasiedlenie

- zatrudnienia u pracodawcy, u którego wnioskodawca był zatrudniony lub wykonywał inną pracę zarobkową w okresie 6 miesięcy przed dniem złożenia wniosku o przyznanie bonu na zasiedlenie dla osoby bezrobotnej do 30 roku życia,
- usprawiedliwionej nieobecności, jeżeli pracownik nie zachował prawa do wynagrodzenia,
- urlopu bezpłatnego z zastrzeżeniem urlopu bezpłatnego udzielanego na czas odbywania służby przygotowawczej do Narodowych Sił Rezerwowych,
- zatrudnienie w ramach kontraktu na pełnienie służby na stanowisku żołnierza zawodowego,
- odbywanie stażu podyplomowego, w ramach którego lekarz/lekarz dentysta wykonuje zawód na podstawie ograniczonego prawa do wykonywania tego zawodu,
- zatrudnienia w ramach umowy stypendialnej zawartej z klubem sportowym,
- zawieszenia działalności gospodarczej.

[Dowód: akta kontroli str. 62-65]

Kontrolujący stwierdzili, że wszystkie poddane kontroli umowy w sprawie przyznania bonu na zasiedlenie, były zgodne z obowiązującymi przepisami.

W dniu podpisania umowy osoby bezrobotne otrzymywały bon na zasiedlenie, który stanowił załącznik do umowy w sprawie przyznania bonu na zasiedlenie. Przedmiotowy bon zawierał: imię i nazwisko bezrobotnego, PESEL, serię i nr dowodu osobistego, wartość przyznanego bonu, podstawę prawną przyznania bonu, dane osoby wydającej bon z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego, działającego z upoważnienia starosty.

[Dowód: akta kontroli str. 68]

Zgodnie z § 3 ust. 1 lit „a” oraz lit „b” umowy w sprawie przyznania bonu na zasiedlenie oraz art. 66n ust. 3 pkt 1 ustawy do 30 dni od dnia otrzymania bonu na zasiedlenie dostarczyć do powiatowego urzędu pracy dokument potwierdzający podjęcie zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej i oświadczenie o spełnieniu warunku, o którym mowa w art. 66n ust. 1 pkt 2 ustawy.

Z kolei zgodnie z § 6 ust. 1 lit „c” oraz „d” umowy w sprawie przyznania bonu na zasiedlenie oraz art. 66n ust. 3 pkt 2 ustawy do 7 dni, odpowiednio od dnia utraty zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub zaprzestania wykonywania działalności gospodarczej i od dnia podjęcia nowego zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej, przedstawić powiatowemu urzędowi pracy oświadczenie o utracie zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub zaprzestaniu wykonywania działalności gospodarczej i podjęciu nowego zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej oraz oświadczenie o spełnieniu warunku, o którym mowa w art. 66 ust. 1 pkt 2 ustawy.

Kontrolujący ustalili, że w poddanej kontroli dokumentacji wszyscy bezrobotni w przewidzianych terminach dostarczali dokumenty potwierdzające podjęcie/utratę zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej oraz oświadczenie, że odległość od miejsca dotychczasowego zamieszkania do miejscowości, w której bezrobotny zamieszkał w związku z podjęciem aktywności zawodowej, wynosi co najmniej 80 km lub czas dojazdu do tej miejscowości i powrotu do miejsca dotychczasowego zamieszkania środkami transportu zbiorowego przekracza łącznie co najmniej 3 godziny dziennie.

[Dowód: akta kontroli str. 69-72]

Kontrolujący ustalili, że we wszystkich poddanych kontroli przypadkach PUP wydawał decyzję o utracie przez osoby bezrobotne statusu w powodu podjęcia zatrudnienia w związku z przyznaniem bonu na zasiedlenie.

[Dowód: akta kontroli str. 73]

W poddanej do kontroli losowo dokumentacji stwierdzono jeden przypadek niewywiązania się przez osobę, która otrzymała bon na zasiedlenie, z obowiązków, o których mowa w art. 66n ust. 3 pkt 1 ustawy, a zatem w weryfikowanym przypadku (dotyczy umowy nr RP-6193/5/AM/2016) kwota bonu na zasiedlenie podlegała zwrotowi w całości w terminie 30 dni od dnia doręczenia wezwania Starosty. W aktach sprawy znajdował się wyciąg z rachunku bankowego PUP, z którego wynikało, że dokonano powyższego zwrotu we wskazanej wysokości.

W pozostałych kontrolowanych przypadkach w okresie do 8 miesięcy od dnia otrzymania bonu na zasiedlenie osoby, którym został on przyznany, dokumentowały pozostawanie w zatrudnieniu, wykonywanie innej pracy zarobkowej lub prowadzenie działalności gospodarczej przez łączny okres co najmniej 6 miesięcy. PUP pisemnie informował osobę, której przyznano bon na zasiedlenie w ramach zawartej umowy, że wszystkie warunki umowy zostały spełnione, zaś bon na zasiedlenie ostatecznie rozliczony. Odsyłano również weksel in blanco, który stanowił zabezpieczenie zwrotu przyznanego bonu na zasiedlenie

[Dowód: akta kontroli str. 74-75]

Dodatkowo w poddanej do kontroli losowo dokumentacji nie stwierdzono żadnego przypadku niewywiązania się przez osoby, które otrzymały bon na zasiedlenie, z obowiązków, o których mowa w art. 66n ust. 3 pkt 3 ustawy, a zatem w żadnym weryfikowanym przypadku kwota bonu na zasiedlenie nie podlegała zwrotowi proporcjonalnie do udokumentowanego okresu pozostawania w zatrudnieniu, wykonywania innej pracy zarobkowej lub prowadzenia działalności gospodarczej w terminie 30 dni od dnia doręczenia wezwania Starosty.

W trakcie kontroli zweryfikowano 50 % losowo wybranych wniosków osób bezrobotnych w sprawie przyznania bonu na zasiedlenie, które zostały rozpatrzone negatywnie, tj. 2 wnioski z dnia 17 lutego 2016 r. oraz z dnia 16 grudnia 2016 r.

Pełna lista rozpatrzonych negatywnie wniosków o przyznanie bonu na zasiedlenie złożonych w 2016 r., ze wskazaniem imienia i nazwiska bezrobotnego, daty złożenia i rozpatrzenia wniosku, przyczyny odmowy, została ujęta w formie tabelarycznej i stanowi załącznik

do niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

[Dowód: akta kontroli str. 76]

Kontrolujący ustalili, że podstawę odmowy przyznania bonu na zasiedlenie, o który osoba bezrobotna ubiegała się we wniosku złożonym w dniu 17 lutego 2016 r., stanowił § 3 ust. 2 lit. „d” „Regulaminu w sprawie przyznawania bonów na zasiedlenie dla bezrobotnych do 30 roku życia”, zgodnie z którym bon na zasiedlenie może otrzymać osoba bezrobotna, jeżeli jest zarejestrowana w PUP powyżej 3 miesięcy. W badanym przypadku osoba ubiegająca się o przyznanie bonu dokonała rejestracji w PUP w dniu 1 lutego 2016 r., zaś wniosek o przyznanie tego bonu złożyła w dniu 17 lutego 2016 r. Dodatkowo z pisma PUP, w którym poinformowano o negatywnym rozpatrzeniu wniosku, wynika że wnioskodawca był zatrudniony w okresie od dnia 4 stycznia 2016 r. do dnia 29 stycznia 2016 r., zaś stosunek pracy został rozwiązany bez wypowiedzenia z winy pracownika.

[Dowód: akta kontroli str. 77-87]

Kontrolujący zwrócili uwagę, że w 3 kontrolowanych przypadkach PUP rozpatrzył wniosek o przyznanie bonu na zasiedlenie pozytywnie, mimo niespełnienia warunku posiadania statusu osoby bezrobotnej powyżej 3 miesięcy (dotyczy umów o numerach: RP-6193/13/EF/2016, RP-6193/2/AM/2016, RP6193/16/EF/2016). Zwrócono się do Dyrektora z prośbą o udzielenie wyjaśnień w tym zakresie.

Dyrektor wyjaśnił, że *„Zgodnie z art. 35 ustawy podstawowymi usługami rynku pracy jest pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe i organizacja szkoleń. W sytuacji, kiedy Urząd nie może przedstawić osobie bezrobotnej oferty pracy, dopiero wówczas realizuje inne usługi rynku pracy np. bon na zasiedlenie. W związku z powyższym w regulaminie wprowadzono zapis 3 miesięcznego okresu pozostawania w ewidencji przed złożeniem wniosku o bon na zasiedlenie. Ponadto w Rozdziale V, § 8 ust. 2 Regulaminu w sprawie przyznawania bonu na zasiedlenie Urząd dopuścił odstępianie od zapisów regulaminu w szczególnie uzasadnionych przypadkach. Powyższe kryterium uwarunkowane jest racjonalnym wydatkowaniem środków publicznych. Urząd w pierwszej kolejności bada, czy posiada oferty pracy adekwatne do kwalifikacji osób bezrobotnych, przedstawia propozycje pracy na terenie lokalnego rynku pracy, dopiero wówczas proponuje inne formy aktywizacji określone w ustawie”*.

Dyrektor wskazał także, że w przypadku wniosków, na podstawie który zawarto umowy w sprawie przyznania bonu na zasiedlenie o następujących numerach: RP-6193/2/AM/2016, RP-6193/13/EF/2016, RP-6193/16/EF/2016, *„(...) Powiatowy Urząd Pracy w Giżycku skrócił wymagany okres rejestracji ww. osobom, ponieważ osoby te posiadały wysokie, specyficzne kwalifikacje. Urząd uznał, że na terenie powiatu giżyckiego nie ma możliwości zatrudnienia ww. osób zgodnie z ich kwalifikacjami (...)”*.

Z wyjaśnień Dyrektora oraz z kontrolowanej dokumentacji wynikało, że:

- w przypadku umowy nr 613/13/EF/2016 osoba bezrobotna ukończyła Akademię Marynarki Wojennej, Wydział Nawigacji i Uzbrojenia Okrętowego, kierunek nawigacja;
- w przypadku umowy nr RP-6193/2/AM/2016 osoba bezrobotna ukończyła Uniwersytet medyczny, kierunek lekarski - zdrowie publiczne;
- w przypadku umowy nr RP-6193/16/EF/2016 osoba bezrobotna ukończyła Politechnikę Gdańską, kierunek mechanika i budowa maszyn.

Dyrektor wskazał także, że wniosek z dnia 17 lutego 2016 r., który rozpatrzono negatywnie, został złożony przez osobę bezrobotną, która posiadała wykształcenie gimnazjalne i ukończyła kurs pn. „Technolog robót wykończeniowych w budownictwie”. Wyjaśniono, że w przedmiotowym przypadku PUP posiadał możliwość skierowania bezrobotnego do pracy na lokalnym rynku pracy. Nie bez znaczenia na decyzję odmowną w kwestii przyznania bonu na zasiedlenie miała wpływ także okoliczność porzucenie przez bezrobotnego pracy z dniem 29 stycznia 2016 r.

[Dowód: akta kontroli str. 45, 47-48]

Z uzyskanych wyjaśnień wynika, że kwestionowany zapis miał na celu umożliwienie w pierwszej kolejności zastosowania podstawowych usług rynku pracy, a dopiero wobec ich bezskuteczności zastosowanie form fakultatywnych, m.in. bonów na zasiedlenie.

Zdaniem kontrolujących, wprowadzenie do Regulaminu przyznawania bonów na zasiedlenie zapisów nie wynikających z ogólnie obowiązujących przepisów powinno mieć szczególne uzasadnienie, np. odpowiedzialność za wydatkowanie środków publicznych, a w dalszej kolejności powinno być przez PUP respektowane. Co prawda dopuszczono możliwość odstępstwa od zapisów regulaminu w uzasadnionych przypadkach, jak miało to miejsce w omówionych powyżej przypadkach, jednak podkreślić należy, że skorzystanie z możliwości z tego odstępstwa nie zostało wskazane na żadnym etapie. Skoro bezrobotni otrzymali bon na zasiedlenie pomimo niespełniania warunków zapisanych w Regulaminie, to zadaniem kontrolujących powyższe powinno zostać wyraźnie wskazane, a przyczyny odstępstwa uzasadnione.

Tym bardziej, że w przeciwnym przypadku PUP odmówił przyznania bonu na zasiedlenie powołując się na powyższy zapis Regulaminu, podczas gdy z pisma informującego o sposobie rozpatrzenia wniosku oraz złożonych wyjaśnień wynika, że powody odmowy były bardziej złożone niż niespełnienie przedmiotowego zapisu.

Wskazywane przez Dyrektora PUP pierwszeństwo w stosowaniu wobec bezrobotnych podstawowych usług rynku pracy uznać należy za zasadne. Jednakże w oparciu o analizowane przypadki stwierdzić należy, że warunek w postaci zarejestrowania w PUP w Giżycku przez minimum 3 miesiące, umożliwiający otrzymanie bonu na zasiedlenie pozostaje bez większego wpływu na sposób rozpatrzenia wniosku o przyznanie bonu.

Wojewoda Warmińsko-Mazurski odstępuje od wydawania zaleceń w powyższym zakresie, jednakże rekomenduje rozważenie możliwości rezygnacji z zapisu § 3 ust. 2 lit. „d” Regulamin w sprawie przyznawania bonów na zasiedlenie dla bezrobotnych do 30 roku życia.

W drugim kontrolowanym przypadku, tj. wniosku złożonym w dniu 16 grudnia 2016 r., podstawę odmowy przyznania bonu na zasiedlenie, stanowiła okoliczność podjęcia przez wnioskodawcę pracy przed rozpatrzeniem wniosku oraz fakt braku środków FP przeznaczonych na ten cel w 2016 r.

Stwierdzono, że we wszystkich kontrolowanych dokumentach, PUP informował pisemnie o sposobie rozpatrzenia.

Mając na uwadze, że wszystkie wyjaśnienia zostały przez kontrolujących przyjęte, odstąpiono od wydawania zaleceń.

Z up. WOJEWODY
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO
Marcin Jastrzębski
DYREKTOR
Wydziału Polityki Społecznej

DYREKTOR WOJEWÓDZKI

Sylwia Kujawa

KIEROWNIK ODDZIAŁU

Marta Piątek